

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 637/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozhodnutiam Krajskej prokuratúry Košice č. k. Ei 25/24/8800-3 zo 14. augusta 2024 a č. k. Ei 26/24/8800-3 z 27. augusta 2024 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **odmieta**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na slobodné vyhľadávanie informácií podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a podľa čl. 17 ods. 1 a ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), a slobody zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami krajskej prokuratúry, ktorými boli potvrdené odvolaním napadnuté rozhodnutia Okresnej prokuratúry Rožňava vo veci nevyhovenia žiadostí sťažovateľa o sprístupnenie informácií postupom podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“). Navrhuje napadnuté rozhodnutia krajskej prokuratúry zrušiť, vrátiť ich na ďalšie konanie, súčasne žiada priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 40 000 eur a ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu výrazného zhoršenia jeho hmotných podmienok.

2. Sťažovateľ požadoval sprístupnenie informácií zameraných na ozrejenie postupu Okresnej prokuratúry Košice I v trestnej veci týkajúcej sa trestného oznámenia oznamovateľky na osobu sťažovateľa pre podozrenie z prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 Trestného

zákona účinného v čase skutku, v ktorej bol z jej strany vykonávaný dozor nad dodržiavaním zákonnosti. Predmetná vec bola najprv policajným orgánom odovzdaná Okresnému úradu Košice na prejednanie priestupku. Krátko na to si prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I vyžiadal vyšetrovací spis na účely jeho opätovného preskúmania, ktorý mu okresný úrad aj odovzdal. Výsledkom vykonaného prokurátorského dozoru bolo vydanie záväzného pokynu prokurátora na začatie trestného stíhania sťažovateľa pre prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 Trestného zákona, ktoré napokon viedlo k právoplatnému odsúdeniu sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Keďže sťažovateľ nie je zastúpený advokátom [§ 34 ods. 1 a § 43 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], ústavný súd pred tým, ako sa začal zaoberať podstatou ústavnej sťažnosti, skúmal, do akej miery nedostatok právneho zastúpenia bráni jej kvázimeritornému prejednaniu. Berúc do úvahy skutočnosť, že ústavná sťažnosť obsahuje, odhliadnuc od nedostatku právneho zastúpenia, všeobecné, ako aj osobitné náležitosti požadované zákonom o ústavnom súde, ústavný súd uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou jeho rozhodovacej činnosti (k tomu pozri aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, pristúpil k jej predbežnému posúdeniu (m. m. I. ÚS 193/2024).

4. V obsahu rozsiahlej ústavnej sťažnosti rezonuje presvedčenie sťažovateľa o tom, že okresný prokurátor pri vyžiadaní spisu od okresného úradu na účely prokurátorského dozoru konal svojvoľne, nemal žiaden zákonný (skutkový ani právny) dôvod na opakovanú kontrolu trestného spisu a postupoval v súlade so žiadosťou, resp. objednávkou tretích osôb (pre sťažovateľa neznámych), ktorí mali intervenovať v prospech nezákonného začatia trestného stíhania sťažovateľa. Pre nejasné okolnosti namietaného postupu okresného prokurátora sa obrátil so svojou žiadosťou o sprístupnenie informácie na ozrejenie skutočných dôvodov, pre ktoré si okresný prokurátor vyžiadal spis od okresného úradu.

5. Sťažovateľ vo vzťahu k namietaným rozhodnutiam krajskej prokuratúry o nesprístupnení ním požadovaných informácií namieta porušenie práva na slobodné vyhľadávanie informácií podľa ústavy, listiny a dohovoru, argumentujúc neexistenciou zákonnej prekážky na odmietnutie zverejniť dané informácie a účelovou aplikáciou § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z. z; činnosť okresného prokurátora v súvislosti s vyžiadávaním spisu na opakovanú kontrolu totiž nie je podľa názoru sťažovateľa rozhodovacia činnosť v zmysle už uvedenej právnej normy. Motív aplikácie posudzovanej právnej normy vidí v snahe povinnej osoby účinne chrániť svojvôľu okresného prokurátora a jemu podriadeného prokurátora. Porušenie práva na inú právnu ochranu podľa ústavy identifikuje najmä v nízkej kvalite odôvodnenia napadnutých rozhodnutí vrátane zjavne účelovej argumentácie nezohľadňujúcej skutkové a právne skutočnosti, ktoré bola krajská prokuratúra povinná uplatniť.

6. Sťažovateľ formuluje aj okolnosti osobitného zreteľa, pre ktoré sa nemôže domáhať preskúmania zákonnosti konania okresného prokurátora alebo okresného úradu na všeobecnom súde. V tejto súvislosti poukazuje na právne závery ústavného súdu v uznesení sp. zn. IV. ÚS 541/2022, ktoré mali mať ďalekosiahle dôsledky na jeho práva. S odkazom na rozhodnutie Správneho súdu

v Košiciach sp. zn. 18Sa/1/2023 z 27. júna 2024 vnímané ako precedens, v ktorom tento súd vychádzal iba z uznesenia ústavného súdu pod sp. zn. IV. ÚS 541/2022, sťažovateľ očakáva, že civilné a trestné súdy budú postupovať rovnako a odvolávať sa na závery ústavného súdu, čo má podľa sťažovateľa veľmi účinne zabrániť jeho prístupu k účinným opravným prostriedkom. Inými slovami, uznesenie ústavného súdu pod sp. zn. IV. ÚS 541/2022 malo úspešne zablockovať akékoľvek konania na podriadených všeobecných súdoch a podozrenia na nezákonný postup okresného prokurátora v súvislosti s vyžiadavaním spisu od iného štátneho orgánu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie označených základných práv a slobôd sťažovateľa rozhodnutiami správneho orgánu o nesprístupnení ním požadovaných informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z., pričom zo zistení ústavného súdu postupom podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplynulo, že Správny súd v Košiciach vo svojom súdnom registri neeviduje podanie správnej žaloby proti napadnutým rozhodnutiam krajskej prokuratúry zo strany sťažovateľa. Prioritnou úlohou ústavného súdu v tejto prerokúvanej veci je preto zaoberať sa procesnými súvislosťami sťažovateľom zvoleného postupu, ktorý v ústavnej sťažnosti napadol negatívne rozhodnutia správneho orgánu bez toho, aby podal žalobu na správnom súde, ktorou by sa domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia správneho orgánu.

8. Podstatnou a rozhodujúcou skutočnosťou v prerokúvanej veci je to, že nosná argumentácia sťažovateľa (i) o nesprávnej aplikácii právnej normy v správnom konaní, v dôsledku ktorej nedošlo k sprístupneniu požadovaných informácií, a (ii) o nedostatočnom odôvodnení napadnutých rozhodnutí správneho orgánu plne zodpovedá právomoci správnych súdov preskúmať zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy podľa § 6 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), ktorá predchádza právomoci ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti.

9. Dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pre ktoré nie je dôvod trvať na vyčerpaní právnych prostriedkov nápravy v podústavnom práve, sťažovateľ vidí v paušálnom použití názorov ústavného súdu vyslovených v rozhodnutí pod sp. zn. IV. ÚS 541/2022 v ďalších potenciálnych konaniach pred všeobecnými súdmi, a to z dôvodu ich precedenčnej záväznosti, tak ako to bolo v prípade konania pred správnym súdom vedeného pod sp. zn. 18Sa/1/2023. V danom prípade správny súd skutočne odkázal na závery ústavného súdu (por. bod 19 uznesenia správneho súdu sp. zn. 18Sa/1/2023), ktorý tento postup dôvodil viazanosťou závermi ústavného súdu pre totožnosť predmetu prieskumu pred ústavným súdom (namietané zbytočné prieskumy v postupe okresného úradu v priestupkovom konaní) a pred správnym súdom [nečinnosť okresného úradu v priestupkovom konaní podľa § 6 ods. 2 písm. e) SSP]. Bez toho, aby ústavný súd v tomto konaní hodnotil správnosť tohto postupu správneho súdu, je potrebné konštatovať, že predpoklad sťažovateľa o čisto mechanickom prevzatí právnych záverov ústavného súdu, a to navyše vo vzťahu k inému typu konania pred správnym súdom [preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu podľa § 6 ods. 2 písm. a) Správny súdny poriadok], nie je náležitý.

10. Pokiaľ sťažovateľ dôvodí existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde), toto nie je relevantná argumentácia, najmä ak bez relevantného dôvodu vníma ústavnú sťažnosť ako pomyselnú „skratku“, ktorá by mu umožnila obísť konania pred inými

orgánmi verejnej moci. V zásade tým nerešpektuje postavenie ústavného súdu, princíp subsidiarity v konaní pred ústavným súdom (m. m. IV. ÚS 68/2020, III. ÚS 415/2020, II. ÚS 559/2021, IV. ÚS 404/2022, II. ÚS 514/2022) a *a priori* neopodstatnene spochybňuje aj účinnosť iných, dosiaľ nevyužitých právnych prostriedkov nápravy. Ochrana základných práv a slobôd je v rámci vzťahu medzi všeobecnými súdmi a ústavným súdom podľa princípu subsidiarity delená a postupná, nie delená a súbežná (I. ÚS 182/2023), a to o to menej prvotná či začiatočná.

11. Sťažovateľ nemá podľa ústavy a zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z ústavne existujúcich systémov ochrany využije, ale je povinný postupovať od ochrany poskytovanej orgánmi verejnej moci (osobitne všeobecnými súdmi) k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. V konkrétnom prípade je nevyhnutné, aby sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti využil účinné opravné prostriedky (správna žaloba, kasačná sťažnosť), a až v prípade ich zlyhania sa môže obrátiť na ústavný súd ako *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus. Ústavný súd musí všeobecným súdom poskytnúť príležitosť plne rozvinúť ich právomoc, keďže aj im patrí možnosť a povinnosť poskytnúť sťažovateľovým základným právam a slobodám ochranu v medziach ich zákonom zverených kompetencií. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva a jeho právomoc nastupuje spravidla až vtedy, ak sťažovateľ pred všeobecnými súdmi vyčerpá všetky účinné prostriedky nápravy vo vzťahu ku konaniu, resp. rozhodnutiu ako celku (m. m. I. ÚS 182/2023).

12. Za týchto okolností je potrebné štandardným posúdením považovať ústavnú sťažnosť sťažovateľa za predčasne podanú, preto ju ústavný súd pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (výrok 1 tohto uznesenia).

13. V nadväznosti na záver vyslovený v predchádzajúcom odseku ústavný súd konštatuje, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhoviel (výrok 2 tohto uznesenia).

14. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti ako celku, ústavný súd sa nezaoberal návrhom na priznanie finančného zadost'učinenia, pretože tento je viazaný na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu